

Elena IANCU

Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, România

ASPECTE LITERARE REFLECTATE
ÎN REVISTA „ROMÂNIA LIBERĂ” (IANUARIE-SEPTEMBRIE 1978)

În „România liberă”, anul XXXVI, 1978, seria a IV-a, nr. 10 330, organ al Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, din ziua de 11 ianuarie, miercuri, despre antologia publicisticii semnată de George Ivașcu și de Antoaneta Tănăsescu, 1930-1945. *Cumpăna cuvântului*, scrie Cristian Popișteanu în articolul *Conștiințe de veghe*, notând că aceasta evidențiază „cât de vastă și cât de adâncă a fost rezistența antifascistă a poporului român”.

În numărul 10 333, din 14 ianuarie, sâmbătă, Adriana Iliescu prezintă volumul lui Victor Felea, *Aspecte ale poeziei de azi* în articolul *Mesajul generos al poeziei noastre*. Structurată în capitole cum ar fi: „Poezie și angajare istorică”, „Retrospectivă”, „Tensiune și îndrăzneală metaforică”, „Dinamismul tradiției”, lucrarea îi pare recenzentei de apreciat. În *Memoria inimii*, Tia Șerbănescu analizează cartea lui Florin Mugur, *Piatra palidă*, despre poet notând că: „destul de apropiat, prin modul de a crea și impune «fixațiile» lirice de structura universului liric al lui Bacovia sau Emil Botta, [...] se deosebește de aceștia, în primul rând, printr-o jovialitate a crispării, o anume tandrețe calmă care invită la complicitate și stârnește compasiune”.

În articolul intitulat *Elogiul poeziei*, în numărul 10 3324, de luni, Ion Drăgănoiu reproduce secvențe din cuvântările ținute în cadrul festivității organizate de Uniunea Scriitorilor, Alexandru Philippide fiind laureat al Marelui premiu din anul 1977. Astfel, „cu acest prilej, au luat cuvântul George Macovescu, președintele Uniunii Scriitorilor, Laurențiu Fulga, Geo Bogza, Constanța Buzea, Ștefan Augustin doinaș, Dorin Tudoran și Vasile Nicolescu, care au subliniat valoarea și originalitatea creației literare a lui Alexandru Philippide, contribuția sa importantă la propășirea culturii românești”. În plus, comitetul redacțional anunță apariția a *Trei cărți despre teatru*, și anume: *Scrieri despre teatru* a lui Tudor Vianu, *Mic îndreptar de teatru* a lui Victor Ion Popa și *Momente din istoria teatrului românesc* a lui Nicolae Barbu.

În „România liberă”, nr. 10 358 din 13 februarie, Manuela Tănăsescu, analizând volumul semnat de Ioan Șerb și Florica Șerb, *Frumosul românesc în*

concepția și viziunea poporului, îl apreciază ca fiind *O antologie temerară*, mai ales, deoarece „orice istorie [...] riscă să rămână parțială”.

În articolul *Mesaj patetic*, din data de 15 februarie, miercuri, Tia Șerbănescu prezintă romanul lui Laurențiu Fulga, *Fascinația*, întrucât: „capitolul patru devine, în ultimă esență, un rechizitoriu patetic pe care personajele purtătoare de adevăr și noblețe, de mesaj îl adresează anchetatorului, întrucupare a arbitrariului și lașității, a opacității și durității funcționând, succesiv, în numele unor cauze opuse”. Referindu-se la *Un debut convingător*, Ion Țugui scrie despre volumul de *Poezii* al lui Corneliu Vadim Tudor, notând, în linii mari, că autorul „cultivă puritatea cuvintelor”.

În numărul de joi, 23 februarie, 10 367, Emil Manu recenzează volumul lui Pompiliu Marcea, *Umanitatea sadoveniană de la A la Z*, amintind și de studiul anterior semnat de autor, *Lumea operei lui Sadoveanu* [1976]. Dictionarul de personaje „este un punct de referință”, mai ales, deoarece acestea „nu sunt prezentate descriptiv și factologic, ci discutate, apreciate sau nu, din punct de vedere estetic”. Semnând articolul *Farmecul sincerității*, Tia Șerbănescu prezintă volumul de nuvele al lui Radu Cosașu, *Supraviețuiri*, ce „are în vedere atât entuziasmul nelimitat al primului deceniu de la Eliberare, cât și formele oarecum limitate de manifestare ale acestui entuziasm”.

Ovidiu Papadima, în numărul 10 374, de vineri, prezintă *O lucrare utilă despre folclorul nostru*, respectiv cea semnată de Virgiliu Ene, *Folcloriști români*, notând că „o trăsătură marcantă a modului cum concepe munca în domeniul istoriei literaturii și a culturii noastre este convingerea sa că această istorie trebuie să aibă același caracter militant, aceeași fermă orientare spre social, care se cer și literaturii”. Tratând despre volumul de versuri al lui Coman Șova, *Cuvinte de reazem*, Tia Șerbănescu observă *Coerența mesajului poetic*, considerându-l „o carte de poezie adesvărată, în cea mai mare parte a sa”.

În articolul *Elogiul demnității*, din numărul 10 284, 15 miercuri, Tia Șerbănescu analizează romanul „foarte bun” al lui Ovidiu Genaru, *Fidelitate*, sesizând în construcția acestuia „o surprinzător de matură «tăietură» a materialului epic, o stăpânire perfectă a mijloacelor de expresie”. Prezentând volumul de versuri al lui Ion Văduva Poenaru, *Eroi de epopee*, Ion Țugui remarcă un soi de *Recitare a istoriei*, mai ales, pentru că acesta presupune „o rememorare cu mijloacele poeziei a unor momente din istoria formării poporului român, sau închinând unor personalități ale culturii, artei românești și chiar pionieratului tehnic câte un poem”. Iată o tentativă de „ilustrare lirică” a lui Eminescu: „E-al nostru și-o rămâne pentru veci! / Țărâna l-a născut, și-i

românească! / Nu poți să-l furi, și nu poți să-l îneci; / În iarbă, el s-a-nșămânțat să crească", dar și a lui Arghezi: „Din stup a scos cuvinte potrivite, / Cum doar odată-n lume a mai fost, / Și le-a făcut sub soare adăpost, / Le-a dat în grijă doruri infinite”.

În numărul 10 387, de sâmbătă, 18 martie, având în vedere Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, George Genoiu scrie despre *Dramaturgia și problematica omului contemporan*, exprimându-și opinia conform căreia, în cadrul „viitoarelor reuniuni”, se va ține cont de și se vor „examina”: „extinderea problematicii umane, complexitatea caracterelor, creșterea factorului politic din punct de vedere filozofic, ideatic, calitatea artistică, nevoia de originalitate în expresia dramatică, specificitatea mediului și a destinelor”, ca tendințe directe în dramaturgia românească.

În „România liberă”, nr. 10 390, , miercuri, 22 martie, Radu Popescu analizează montarea dramei semnate de Ion Băieșu, *Jocul*, la Teatrul „Nottara”, accentuând „harul dialogului” valorificat la nivel textual, necesar „mișcării dramatice”, chiar dacă, în anumite situații „premiza ridică problema verosimilității”. Spectacolul, în regia lui George Rafael i s-a părut „curățel”, uneori, „foarte curățel”, din punct de vedere scenic.

În articolul *Secțiune lirică semnificativă*, nr. 10 407, 11 aprilie, Tia Șerbănescu prezintă antologia poetică a Veronicăi Porumbacu, alcătuită de Paul Georgescu, ce „surprinde cea mai interesantă, poate, secțiune lirică dintr-o producție literară impresionantă, și anume poemele autoportret, poemele-program, în care personalitatea autoarei se dezvăluie”. Adriana Iliescu scrie articolul *Moștenirea culturală a „Școlii ardelene”*, recenzând studiul lui Ion Lungu pe această tematică, apărut sub egida editurii „Minerva”, considerându-l „o contribuție serioasă la exegeza acestui important fenomen ideologic-cultural românesc”.

Radu Popescu analizează piesa „celui mai productiv dramaturg al momentului”, Paul Everac, *Piatră la rinichi*. Afirmând că autorul „nu are înclinație spre comic”, punctează că opera „trebuie considerată, mai curând, ca un ecou al activității publicistice [...], ca un pamflet dramatizat”, neaducând „nimic nou”. Despre montare, cronicarul afirmă că spectacolul, în regia lui Constantin Dinischiotu, „e cu totul insuficient”.

În numărul 10 431, din data de 10 mai, miercuri, Ion Dodu Bălan prezintă *Un debut matur*, mai exact, volumul de versuri al lui Petre G. Gorun, *Pentru dreptate se aprinse focul*, notând că poetul este „un bun creator de atmosferă, de ambianță socială”, operele evidențiind „o neistovită dragoste

de datini și de patrie". În articolul intitulat *Mărturiile unei conștiințe*, Tia Șerbănescu analizează „jurnalul” Mariei Banuș, *Sub camuflaj*, ce cuprinde secvențe din experiențele prin care a trecut autoarea în perioada „dramatică” cuprinsă între anii 1943 și 1944.

În „România liberă”, nr. 10 432, joi, 11 mai, Tia Șerbănescu reproduce convorbirea cu scriitorul George Bălăiță în articolul *Viața personajului. Existând o creștere a calității vieții, trebuie să existe un personaj care s-o argumenteze prin el însuși și s-o afirme*. Autorul romanelor *Lumea în două zile* și *Ucenicul neascultător*, referindu-se la strategiile și la tematica de construcție a operelor epice, în general, afirmă: „Este evident că ne aflăm într-un foarte bun moment al prozei, al romanului, în special. [...] El justifică, literar, momentul actual al societății noastre, momentul politic și social de efort mai substanțial ca niciodată, de depășire; iar amploarea construcțiilor românești este și ea fidelă construcțiilor românești, din toate domeniile de activitate, cărora li se integrează organic”.

În articolul intitulat *De la scenă la tipar* din „România liberă”, numărul 10 434, din sâmbătă, 13 mai, Radu Popescu analizează apreciativ „calendarul carierei teatrale” a Ecaterinei Oproiu, referindu-se, cu precădere, la volumul *Nu sunt turnul Eiffel*, apărut la editura „Eminescu”. „Pseudo-comedia”, scrisă în 1958 și reprezentată pentru prima dată în 1964, este considerată „una dintre «piesele de rezistență» ale dinamicii și mecanicii noastre teatralo-repertoriale”. Pe lângă această operă, o alta îi atrage atenția cronicarului, *Interviu* (1977), însă aceasta este doar montată, nepublicată încă, ceea ce îl face să [se] întrebe. „câte decenii, până când, la rândul său, *Interviu* va ajunge, și ea, la tipar și la carte?”.

În „România liberă”, nr. 10 451 din data de 2 iunie, analizând volumul critic al lui Voicu Bugariu, *Patria și cuvântul poetic*, Valentin F. Mihăescu semnează articolul intitulat *Elocință și expresivitate în poezia patriotică*, apreciind faptul că „sunt analizate pertinent [...] raporturile dintre poezie și circumstanță, eveniment, angajament, polemică, opțiune politică, publicistică”, dar și abordarea „ipostazelor individuale ale liricii patriotice actuale”. În plus, Manuela Tănăsescu prezintă *Un roman ingenios*, referindu-se la *Nesfârșitele primejdii*, apărut la editura „Eminescu”. Opera evidențiază faptul că „evenimentul aparent insignifiant, întâmplarea minoră, ne poate atrage în mlaștina compromisului din care nu mai este scăpare”. În plus, notează că: „scriind un anti-anti-roman, Mircea Horia Simionescu nu face altceva decât,

conform principiului negării negației, să proclame, încă o dată, victoria romanului”.

Pe data de 14 iulie, în numărul 10 487, Ion Dodu Bălan scrie articolul intitulat *Conștiința civică a criticului*, analizând elogios volumul lui Dumitru Micu, *Lecturi și păreri*, și notând că: „preocupat neconținut să evidențieze specificitatea creației, valorile ei estetice intrinsece, caracteristicile proprii ale unei anume individualități creatoare, fie ea clasică sau contemporană, criticul e mereu atent la atributele majore și esențiale ale unei literaturi: la specificul național, la realismul și umanismul ei, la funcțiile sale educative, încorporate în valori etice și estetice, la militantismul și angajarea ei ideologică, la caracterul său patriotic”.

În numărul 10 498 de joi, 27 iulie, În *Rememorare și analiză*, Nicolae Balotă prezintă romanul lui Al. Voitin, *Cinema Splendid*, despre care precizează că oferă „procesul unei epoci, printr-o retrospecție asupra unei existențe”, apreciind, cu precădere, modalitățile de construcție a personajului Dumitrașcu Bususioc, a „avatarurilor” unei „psihologii complexe”. Referindu-se la *Un profil politic distinct*, Voicu Bugariu recenzează volumul de versuri al lui Ion Bănuță, *Panoramă-n dor de Domnișoara Pogany*. Deși punctează „vibrația lirică reală”, sesizează și „un manierism obositor” determinat de utilizarea „obsedantă a cuvântului «panoramă»”, la nivelul poeziilor. Recenzentul conchide că „atitudinea iconoclastă a autorului față de ideea de poezie își află în aceste aspecte un paroxism inacceptabil”.

În „România liberă”, nr. 10 528 de vineri, 1 septembrie, Ion Dodu Bălan scrie despre *Critica noastră literară în confruntarea de idei contemporană*, notând „accentuat” că: „În confruntarea de idei, pe plan universal, critica românească se poate impune numai valorificând filozofia clasei muncitoare, materialismul dialectic și istoric, experiența practică și ideologică a Partidului Comunist Român în construirea noii societăți și valorificând teoretic rezultatele cele mai grăitoare ale literaturii noastre umanist-socialiste”.

Pe data de 26 septembrie, marți, în numărul 10 549, Radu Popescu analizează montarea pe scena Teatrului „Nottara” a unor *Pagini din Craii de Curtea-Veche*, opera lui Matei Călinescu părăndu-i-se „o bijuterie de limbă și stil”. Spectacolul a fost dezamăgitor, mai ales, pentru că reprezentarea nu a ținut cont de observațiile făcute de Radu Albala în nr. 6, iunie, al revistei „Teatrul”, în cronica punerii în scenă de către Al. Repan, întrebând retoric: „Ce este acest refuz de a primi critica?”.

În „România liberă”, nr. 10 552, vineri, 29 septembrie, în articolul intitulat *Starea poeziei*, Ion Drăgănoiu prezintă succint volumul lui Ion Caraion, *Lacrimi perpendiculare*, sesizând „descendența dintr-un punct aflat la echidistanța între universul bacovian și cel arghezian”, pe cel al lui Petre Stoica, *Caseta cu șerpi*, ce propune o viziune „obiectuală, realizată cu o mare severitate a mijloacelor de expresie”, pe cel al lui Dorin Tudoran, *O zi în natură*, în care „preocupările morale capătă carne metaforică”, pe cel al Ioanei Crăciunescu, *Scrisori dintr-un câmp de maci*, sesizând „naturaletă limbaajului, oralitatea și fervoarea coloristică”, și pe cel al lui Ion Mircea, *Tobele fragede*, ce, asemănându-se cu poezia lui Mihai Ursachi, „are un ton distinct, depunând și ea mărturie despre starea înaltă a poeziei noastre contemporane”. Radu Popescu analizează montarea piesei lui Theodor Mănescu, *Dragoste periculoasă*, la Teatrul „Giulești”, „melo și drama psihologico-polițistă”, odată reprezentată în regia lui Tudor Mărăscu, i-a produs cronicarului, în linii mari, „o stare de lehamite”.

NOTE :

- [1]. *** „România liberă”, anul XXXVI, 1978, seria a IV-a, nr. 10 330 - 10 552, organ al Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste Cotidian, format tipografic A 2; 4/6 pagini; nu se precizează componența redacției.

BIBLIOGRAFIE:

- *** „România liberă”, Anul XXXVI, 1978, seria a IV-a, nr. 10 330 -10 552, organ al Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, cotidian, format tipografic A 2; 4/6 pagini; nu se precizează componența redacției.
- Cenac, Oana (coautor), *Cronologia vieții literare românești. Perioada postbelică, vol. XXIV A, 1978*, Coordonare generală și prefață – Acad. Eugen Simion; Coordonator redacțional al ediției – Lucian Chisu, Editura Muzeul Național al Literaturii Române (recunoscuta B în cotație CNCS - Cod CNCS PN - II - ACRED - ED - 2012 - 0374, București, 2020, ISBN 978-973-167- 040-9.
- Cenac, Oana (coautor), *Cronologia vieții literare românești. Perioada postbelică, vol. XXIV B, 1978*, Coordonare generală și prefață – Acad. Eugen Simion; Coordonator redacțional al ediției – Lucian Chisu, Editura Muzeul Național al Literaturii Române (recunoscuta B în cotație CNCS - Cod CNCS PN - II - ACRED - ED - 2012 - 0374, București, 2020, ISBN 978-973-167- 040-9.
- Cenac, Oana, *Manifestări ale creativității limbaajului uman*, Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca, Romania, Romania, 2014, ISBN 978-606-17-0623-5, p. 178-187, Accesion Number: WOS: 000378446400018, IDS Number: BF0BG;

https://apps.webofknowledge.com/Search.do?product=WOS&SID=T2dt hUa4LBY98y5gyNI&search_mode=GeneralSearch&prID=d556ad3b-0edc-4579-8b72-c4f147a0ec8b

**LITERARY ASPECTS REFLECTED IN "ROMÂNIA LIBERĂ" JOURNAL
(JANUARY-SEPTEMBER 1978)**

Abstract: The aim of this work is to synthesize some major aspects regarding the interference of the political sphere against the aesthetic one. of literature, during the period of communism in the Romanian cultural space, and not only, as demonstrated by the periodicals of the time. The "ideals of the age", set, however, were intended to influence the perception of the receiving mass, for indoctrination in the period addressed.

Keywords: *literature, communism, periodical, ideology, influence.*